

Beslutningsforslag nr. B 73. Fremsat den 3. december 1996 af Søren Søndergaard (EL) og Frank Aaen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om forbedring af mindre erhvervsdrivendes mulighed for inddrivelse af tilgodehavender

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af 1997 at fremsætte de fornødne lovforslag og foretage de fornødne ændringer i bekendtgørelser, cirkulærer og andre administrative forskrifter til forbedring af mindre erhvervsdrivendes muligheder for at inddrive deres tilgodehavender, herunder en samling af al tvangsinddrivelse hos fogedretterne og mulighed for lønindeholdelse for private krav efter følgende retningslinjer:

1. En forenklet procedure for inkassosager. Det skal være muligt at fremsende enkle ubestridte fordringer direkte til fogedretten uden først at skulle erhverve dom over skyldneren ved byretten.
2. Der indføres mulighed for at foretage lønindeholdelse for private krav.
3. Al tvangsinddrivelse, også af offentlige krav, samles hos fogedretterne.
4. Der gennemføres et samlet regelsæt for løn-

indeholdelse gældende for alle slags krav. Dette regelsæt skal bl.a. indeholde:

- a. Regler for, hvorledes skyldnerens betalingssevne beregnes.
- b. En pligt for fogedretten til, inden der gives pålæg til arbejdsgiveren om lønindeholdelse, at forsøge at få skyldnerens skriftlige samtykke til, at der i stedet indeholdes fra skyldnerens lønkonto, så snart lønnen bliver anvist.
- c. En pligt for fogedretten til at opfordre skyldneren til at søge rådgivning om sin økonomiske situation.
- d. En pligt for fogedretten til på eget initiativ at foreslå skyldneren en forenklet gældssaneringsprocedure, såfremt skyldneren har betalt via lønindeholdelse i længere tid til flere kreditorer og skyldneren i øvrigt opfylder betingelserne for gældssanering.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

En effektiv tvangsinddrivelse af fordringer er et væsentligt samfundsanliggende og bør ske ved domstolene. Tvangsinddrivelsen skal være socialt velafvejet, så der ikke opstår menneskelige tragedier. Disse to hovedprincipper var der i mange år bred enighed om, men desværre har udviklingen givet begge principper alvorlige skrammer.

En del mindre virksomheder opgiver i dag at indkræve deres tilgodehavende, medmindre de er ret sikre på, at skyldneren har værdier, der kan foretages udlæg i, fordi det nuværende system er for dyrt, besværligt og ineffektivt. Det er et retssikkerhedsmæssigt problem, at mindre virksomheder ikke kan bruge retssystemet, når de har behov for det. Samtidig øger det risikoen for, at de bruger andre metoder til at indkræve deres tilgodehavende, metoder, som er hårde for skyldnerne.

Desuden er der et stort retssikkerhedsmæssigt problem for skyldnerne ved de mange offentlige kreditorens tvangsinddrivelse og den manglende koordinering både mellem de offentlige myndigheder indbyrdes og mellem myndighedernes og fogedretternes tvangsinddrivelse.

Dette beslutningsforslag tager sigte på at løse de to retssikkerhedsmæssige problemer.

Samtidig opfordres regeringen til at tage initiativ til at udarbejde en samlet gældspolitik, der både kan virke forebyggende og løse gældsproblemer.

For mange mindre virksomheder kan det ikke betale sig at forsøge at indkassere tilgodehavender på under ca. 10.000 kr., hvis skyldnerne ikke betaler med det samme.

Systemet er i dag opbygget således, at en kreditor først selv rykker for manglende betaling, derefter sender han sagen til inkasso hos en advokat (eller et inkassobureau, proceduren er stort set den samme). Der bliver så sendt en inkassoskrivelse til skyldneren, hvor gælden tillægges et inkassosalær til advokaten. Hvis der stadig ikke betales, skal der udtages stævning mod skyldneren ved byretten. I langt de fleste

tilfælde reagerer skyldneren ikke, og der afsiges en udeblivelsesdom. Gælden bliver så tillagt retsomkostninger. Enten stævningen eller udeblivelsesdommen skal forkyndes personligt for skyldneren af en stævningsmand. Udgiften til dette tillægges gælden. Derefter sender advokaten som regel en ny rykker til skyldneren. Hvis der stadig ikke betales, sendes sagen til fogedretten, der indkalder skyldneren. Hvis skyldneren ikke møder, bliver der indkaldt til et nyt møde, hvor skyldneren kan afhentes af politiet. Gælden tillægges fogedgebyr og mødesalær til advokaten.

I langt de fleste tilfælde erklærer skyldneren, at han er insolvent, dvs. ikke kan betale og ikke ejer fast ejendom eller andet, som kreditoren kan gøre udlæg i. I nogle tilfælde indgås der en afdragsaftale.

Såfremt skyldneren ikke betaler, er det kreditoren, der skal betale alle omkostningerne undervejs, der hurtigt kan løbe op i et par tusinde kroner, uden at kreditoren har nogen som helst sikkerhed for, at skyldneren vil kunne betale. Samtidig tager en sag ofte flere måneder på grund af den langsommelige procedure og ventetider ved retterne.

En del mindre virksomheder opgiver simpelt hen at indkræve deres tilgodehavende, medmindre de er ret sikre på, at skyldneren har værdier, der kan foretages udlæg i.

Langt de fleste skyldnere vil gerne erkende, at de skylder penge, men er ikke klar over, at det ikke automatisk medfører, at de skal betale hele beløbet på én gang, hvis de ikke kan. Mange inkassosager kunne undgås og mange omkostninger dermed spares til fordel for både skyldnere og kreditorer, hvis man forklarede skyldnerne, at de godt kan erklære at skyldte pengene uden at havne i gældsfængsel, når de så ikke kan betale. Hvis der samtidig blev lagt en plan for afvikling af den samlede gæld med udgangspunkt i skyldnerens budget, ville en stor del af gælden også kunne betales.

Samtidig er der et stort retssikkerhedsmæssigt problem for skyldnerne med de offentlige kreditorer og deres mulighed for tvangsinddrivelse. Hvis man får

gæld til det offentlige, vil det først være den instans, man skylder pengene, der forsøger at inddrive dem. Hvis man ikke kan betale, overgår inddrivelsen til enten Hypotekbanken, kommunens opkrævningsafdeling, Told- og Skatteregionen, politiet eller skifteretten, afhængig af hvilken type gæld der er tale om. Alle repræsenterer de kreditor, en offentlig myndighed, og alle har de samtidig fået tillagt betydelige magtmidler som f.eks. at kunne foretage udlæg i folks ejendom og foretage lønindeholdelse. I de fleste sager foreligger der ingen skylderkendelse eller dom, men kun et udsagn fra kreditorer som bevis for, at der rent faktisk skyldes penge.

Hvis man klager over de tvangsmidler, der bruges af den offentlige myndighed, har klagen ikke opsættende virkning, og der kan sagtens gå flere måneder med behandling af klagen. Hvis der f.eks. trækkes 15-20 pct. af ens netto løn/dagpenge/bistandshjælp/pension og man derfor ikke har noget tilbage til at leve for, er det lang tid at vente på, at man får medhold.

Dertil kommer, at de mange forskellige instanser – og de mange forskellige klageinstanser – har højst forskellig praksis f.eks. for, hvor stort/lille et beløb de mener man kan leve for. Der er både konkret og principielt meget store retssikkerhedsmæssige problemer ved dette system.

Såfremt der indføres en forenklet procedure, vil der kunne spares både tid og penge for kreditorerne. Når der samtidig indføres lønindeholdelse for private krav, vil kreditorerne i langt større omfang kunne se frem til at få deres penge fra skyldneren. Og når al tvangsinddrivelse samles hos fogedretterne, vil fogedretten kunne få et samlet overblik over skyldnerens situation og over, hvor meget denne kan betale på gæld i alt.

Samtidig bør fogedretterne kunne henvise skyldnere med megen gæld til at søge rådgivning om deres økonomiske situation, eventuelt med henblik på en gældssanering.

I forbindelse med fremsættelsen af dette beslutningsforslag opfordres regeringen til at tage initiativ til at udarbejde en samlet gældspolitik, således som man har det i de øvrige nordiske lande. I de andre nordiske lande har politikerne erkendt, at i og med at man har liberaliseret finansmarkedet, har man også et ansvar for at forebygge og helbrede de skader, som det liberale finansmarked påfører folk, samt at gæld er et samfundsproblem, der fører til store familie-mæssige problemer og dermed også koster det offentlige mange penge. Der bør her ses blandt andet på udvidelse af mulighederne for gældssanering og på forebyggende arbejde.

Bemærkninger til forslaget enkelte punkter

Ad 1

En forenklet procedure for inkassosager. Det skal være muligt at fremsende enkle ubestridte fordringer direkte til fogedretten uden først at skulle erhverve dom over skyldneren ved byretten. Såfremt skyldneren bestrider kravet ved fogedretten, skal fogedretten naturligvis oversende sagen til byretten, således at der kan finde en egentlig bevisførelse sted.

Vedrørende den konkrete udformning af forslaget kan man tage udgangspunkt i Håndværksrådets forslag fra 1993. Fogedretten er i forvejen vant til både i inddrivelsessager og lejesager at foretage en vurdering af, hvorvidt sagen har den fornødne klarhed til at kunne behandles i fogedretten eller den skal oversendes til byretten.

Ad 2

Der skal indføres mulighed for at foretage lønindeholdelse for private krav. Lønindeholdelse er en enkel måde for både kreditor og skyldner at gennemføre en tvangsinddrivelse på. Under det nuværende system griber kreditor jævnligt til at foretage udlæg i f.eks. stereoanlæg, der så tvangssælges for meget små beløb, der intet hjælper i forhold til gældens størrelse, samtidig med at det for skyldneren opleves som et stort tab i forhold til den pris, der er betalt for stereoanlægget. For små håndværksmestre og andre mindre virksomheder vil det være en stor lettelse at kunne få inddrevet mindre tilgodehavender ved lønindeholdelse.

Ad 3

Al tvangsinddrivelse, også af offentlige krav, skal samles hos fogedretterne. Fogedretterne er uafhængige instanser og er vant til at vurdere, om krav er gyldige, samt vurdere skyldnerens betalingsevne. For alle parter vil det være en stor fordel, at tvangsinddrivelsen samles ét sted.

Skyldneren vil så kun skulle forklare om sin økonomiske situation ét sted, og kreditorerne vil kunne få en hurtig afklaring af, om de kan forvente at få deres tilgodehavende inden for en rimelig tid, eller om der i forvejen foretages lønindeholdelse hos skyldneren.

Ad 4

Der skal gennemføres et samlet regelsæt for lønindeholdelse gældende for alle slags krav. Dette regelsæt skal bl.a. indeholde:

- a. Regler for, hvorledes skyldnerens betalingsevne beregnes.
- b. En pligt for fogedretten til, inden der gives pålæg til arbejdsgiveren om lønindeholdelse, at forsøge at få skyldnerens skriftlige samtykke til, at der i stedet indeholdes fra skyldnerens lønkonto, så snart lønnen går ind.
- c. En pligt for fogedretten til at opfordre skyldneren til at søge rådgivning om sin økonomiske situation.
- d. En pligt for fogedretten til på eget initiativ at foreslå skyldneren en forenklet gældssanerinsprocedure, såfremt skyldneren har betalt via lønindeholdelse i længere tid til flere kreditorer og skyldneren i øvrigt opfylder betingelserne for gældssanering.

Der findes i dag en række forskellige regler om tvangsinddrivelse og lønindeholdelse, der desuden administreres højst forskelligt af de forskellige myndigheder. Et samlet regelsæt vil være en stor forbedring af retssikkerheden.

Først og fremmest bør det fremgå, hvordan skyldnerens betalingsevne skal beregnes. I dag når forskellige myndigheder ofte frem til vidt forskelligt resultat, når de skal beregne den samme skyldners betalingssevne. Det er retssikkerhedsmæssigt uforvarligt, at det er helt tilfældigt, hvor meget en skyldner får tilbage at leve for.

Det kan for nogle skyldnere betyde fyring, hvis deres arbejdsgiver får et pålæg om lønindeholdelse. Det kan undgås ved, at et samtykke om indeholdelse fra lønkontoen sidestilles med lønindeholdelse. Det afgørende skal ikke være, på hvilken måde der indeholdes i lønnen, men at beløbet indbetales til fordel for kreditorerne.

En stor del af skyldnerne har økonomiske problemer og er ikke selv i stand til at overskue deres økonomiske situation, og hvordan de skal komme ud af gældsproblemerne. Såfremt fogedretten oplyser om mulighederne for at søge rådgivning, vil der formentlig være en del skyldnere, der dels vil komme af med deres gæld, dels vil få et bedre liv, fordi de slipper for gældsproblemerne.

Når en skyldner igennem længere tid har betalt af på en gæld via lønindeholdelse, bør der være mulighed for en forenklet form for gældssanering, og fogedretten bør have pligt til at oplyse skyldneren om denne mulighed, så skyldneren ikke skal blive ved med at betale på en gæld, der er så stor, at enhver kan se, at den ikke kan betales inden for en rimelig årrække. Det er også en fordel for kreditorerne, at der findes en samlet løsning på gældsproblemerne, frem for at de bliver ved med at forsøge at inddrive deres tilgodehavende.

Skriftlig fremsættelse

Søren Søndergaard (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af mindre erhvervsdrivendes mulighed for inddrivelse af tilgodehavender.

(Beslutningsforslag nr. B 73).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.